

„Selhání státu.“ Nový plán radí, jak krotit nelegální domovy pro seniory

DANIELA KRÁSKÁ

+ sledovat 👤 532

▶ 8:18

Poslechněte
si tento
článek

eBook Sdílet 4

Ilustrační foto.

18:30

Důslednější kontrola sociálních dávek, lepší komunikace institucí nebo jednodušší ověření registrace. Asociace poskytovatelů sociálních služeb představila návod, jak bojovat s nelegální - a potenciálně nebezpečnou - péčí.

„Černé“ domovy pro seniory fungují roky, státu se ale tento problém nedaří vyřešit. Asociace poskytovatelů sociálních služeb (APSS) proto sestavila [návrh](#) sedmi kroků, které obsahují 23 konkrétních opatření.

Podle autorů mají navrhované změny zefektivnit odhalování i ukončování nelegálně poskytovaných služeb, zvýšit ochranu klientů a nastavit lepší spolupráci mezi státními orgány, kraji a obcemi.

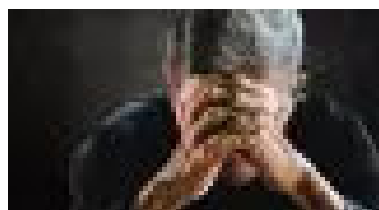
Před neregistrovanými zařízeními dlouhodobě **varuje** kancelář veřejného ochránce práv, jejíž zástupci v nich provádějí kontroly. Zástupce ombudsmanky Vít Alexander Schorm zdůrazňuje, že jsou opravdu riziková: „Reálně se v neregistrovaných službách setkáváme s mnohonásobně horší péčí než v legálních službách.“

Tip od Seznamu

Máte podcast? Vypustte ho do světa na Podcasty.cz od Seznamu a získejte publikum i výdělek

Podobně i asociace upozorňuje na to, že nejde jen o nekalou konkurenci vůči registrovaným poskytovatelům, ale především o bezpečnost samotných seniorů a lidí se zdravotním postižením. Ti v nelegálních objektech často zůstávají bez garantované odborné péče, odpovídajícího personálu i právní ochrany.

Stát chce zasáhnout proti nelegálním domovům důchodců, posílí pravomoci policie

1. 8. 2026 5:30

Prezident asociace Jiří Horecký k návrhu říká, že jde o pokus posunout debatu, která dosud nikam nevedla. „V posledních deseti letech jsem navrhoval několik dílčích opatření k řešení problematiky nelegálních poskytovatelů sociálních služeb. Bohužel bez výraznější odezvy. Nyní předkládám souhrnný návrh zcela konkrétních kroků.

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) na ně může říci ano, ne, nebo navrhnout něco jiného,“ myslí si.

Kroky proti nelegálnímu poskytování sociálních služeb

1. Důsledná kontrola využívání příspěvku na péči
2. Kontrola zdanění příjmů z poskytované péče
3. Jednoduché ověření legálnosti poskytované služby
4. Aktivní a intenzivnější kontrola nelegálních poskytovatelů
5. Jasně vysvětlit, co je a co není nelegální sociální služba
6. Zapojení obcí, ORP a praktických lékařů
7. Odborná debata o rozšíření pravomocí a nástrojů státu a krajů

Zdroj: APSS

„Řadu návrhů představených Asociací poskytovatelů sociálních služeb ČR vnímáme jako relevantní podněty k odborné diskusi. Současně je však potřeba zdůraznit, že některá z navrhovaných opatření již v určité podobě fungují. Veřejnost si například může ověřit, zda je konkrétní subjekt registrovaným poskytovatelem sociálních služeb,“ reaguje na návrhy mluvčí resortu Jakub Slavík. Problematiku podle něj ministerstvo považuje za závažnou a dlouhodobě se jí věnuje.

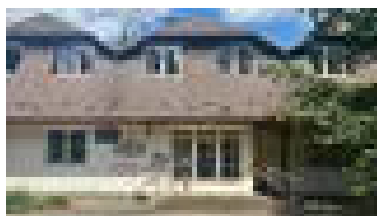
Zneužívání příspěvků na péči

Materiál kritizuje mimo jiné zneužívání státem poskytovaných peněz, konkrétně příspěvku na péči. Ten se pohybuje od 1300 do 27 tisíc korun podle stupně závislosti klienta.

V neregistrovaných zařízeních však tyto peníze v praxi často neslouží k zajištění péče o konkrétního člověka, ale financují provoz celého objektu.

Dokument proto navrhuje, aby se Úřad práce zaměřil na podezřelé případy – například pokud je jedna osoba vedená jako asistent sociální péče u větších počtů příjemců. Taková situace má ale sloužit jako podnět k prověrce, nikoli automaticky jako důkaz porušení zákona.

„Pokud krajský úřad zjistí nebo má důvodné podezření, že určitý subjekt poskytuje sociální služby bez oprávnění, musí existovat rychlý postup, jak budou předány relevantní informace Úřadu práce ČR za účelem kontroly využívání příspěvku na péči u dotčených klientů,“ stojí v dokumentu.

Klienti se ztrácí, o pomoc si křičí. Ombudsman varuje před domovem pro seniory

27. 7. 2026 6:20

U lidí s vyšším počtem klientů by se podle návrhu mělo kontrolovat i zdanění těchto příjmů.

„Cílem není kontrolovat běžnou rodinnou či sousedskou pomoc, ale odhalovat případy, kdy je institut asistenta sociální péče využíván k faktickému soustavnému poskytování péče mimo zákonný rámec sociálních služeb,“ vysvětlují autoři.

Nepřehledný registr

Pomoci rozpoznat neregistrovanou službu má státní registr pod Ministerstvem práce a sociálních věcí. Jak už ale dříve [popsaly](#) Seznam Zprávy, často nefunguje, jak má.

Výhrady se týkají především uživatelského prostředí a technické spolehlivosti. Uživatelé mohou mít problém zejména tehdy, pokud se obchodní název provozovatele liší od názvu služby nebo zařízení, případně pokud vyhledávání vyžaduje kombinaci více

parametrů. Objevují se také případy dočasné nedostupnosti nebo chybového hlášení aplikace.

Pro veřejnost je navíc obtížné rozpoznat, zda zařízení nabízející „péči o seniory“, „bydlení s péčí“, „asistenci“ nebo obdobnou službu skutečně disponuje potřebnými oprávněními.

Ministerstvo by podle zástupců APSS mělo vytvořit jednoduchý veřejný portál srozumitelný i pro laika. Do něj by kdokoli mohl zadat IČO subjektu a získat přehled registrovaných sociálních služeb, relevantních oprávnění ke zdravotním službám a živnostenských oprávnění.

Tato možnost už však v současném registru je. „Veřejnost si to může ověřit prostřednictvím veřejně dostupného [Registru poskytovatelů sociálních služeb](#) na webu MPSV, a to i podle IČO organizace,“ namítá Slavík.

To, že se s kritikou jeho funkčnosti setkávají, však resort přiznává. „Nepovažujeme současný stav za uspokojivý,“ uvedl mluvčí pro Seznam Zprávy už dříve s tím, že ministerstvo připravuje úpravy.

Souvisejícím problémem je i to, že v současnosti jsou neregistrovaná zařízení v jakési „šedé zóně“. Podle autorů doporučení by proto mělo být jasně vysvětlené, co je a co není nelegální sociální služba.

Málo kontrol i kapacit

Dalším velkým problémem v této oblasti je nedostatečný dohled. Například na jižní Moravě fungují desítky podobných domovů načerno. Jihomoravský kraj podnikl od ledna 2025 do letošního května čtyři kontroly. „Počet je ovlivněn zejména jejich časovou náročností,“ uvedl k tomu dříve mluvčí kraje Petr Holeček.

Kraje ale podle asociace mají provádět aktivní monitoring veřejně dostupných nabídek na webových stránkách, inzertních portálech a sociálních sítích.

Pozornost má být zaměřena zejména na nabídky typu „bydlení s péčí“, „seniorské bydlení“, „24hodinová asistence“ či jiné formy, které mohou fakticky naplňovat znaky sociální služby.

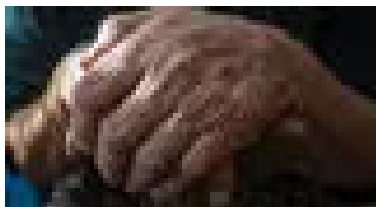
Do debaty by se přitom podle autorů měly zapojit obce, praktičtí lékaři nebo nemocnice. Právě ti bývají často mezi prvními, kdo mohou zjistit, že senior nebo jiná zranitelná osoba využívá službu fungující mimo zákonný rámec.

Diskuze by se měla týkat i případného rozšíření pravomocí a nástrojů státu a krajů - například zda dostatečně rychle a účinně dokážou zasáhnout proti zařízení, které prokazatelně poskytuje sociální služby bez oprávnění.

Ministerstvo už dříve oznámilo, že provozování domova pro seniory bez zákonné registrace by mělo být trestné. Konkrétnější podobu tohoto návrhu ale zatím nepředstavilo.

Mluvčí Slavík doplňuje, že resort dlouhodobě poskytuje krajům metodickou podporu při odhalování a postihu nelegálního poskytování sociálních služeb.

Za nelegální provozování sociálních služeb mohou kraje udělit pokutu až dva miliony korun, zatím k tomu však žádný nepřistoupil. „To, že krajské úřady v praxi často udělují za nelegální služby zdánlivě nízké pokuty, například 20 tisíc korun, ačkoliv zákon umožňuje jít až do dvou milionů, má konkrétní právní, ekonomické a lidské důvody. Zákon sice stanovuje horní hranici, ale úředníci se při rozhodování musí řídit přísnými pravidly správního trestání,“ komentuje mluvčí.

Byznys s „černými“ domovy pro seniory roste. Šéf asociace vysvětluje proč

4. 8. 2026 14:43

Sociální služby jsou pod čím dál větším tlakem. A v dalších letech tomu nejspíš nebude jinak. Ministerstva zdravotnictví a práce a sociálních věcí loni zveřejnila prognózu, podle které má v následujících zhruba 15 letech vzrůst počet osob odkázaných na pomoc druhých o více než 200 tisíc. Důvodem je zejména očekávané stárnutí obyvatelstva.

„Narůstající počet či opakované případy nelegálních poskytovatelů sociálních služeb nelze přehlížet s argumentem, že jde o důsledek nedostatečných kapacit či dlouhých čekacích lhůt. Ano, i toto je selhání státu, nesmí se však stát jeho omluvou,“ zdůrazňuje Horecký.